

Van 'onbewust onbekwaam' naar 'bewust bekwaam'

In theater De Kamers in Amersfoort werd op 26 oktober 2011 door de afdeling Amersfoort van Bouwend Nederland een door 150 deelnemers bezochte bijeenkomst georganiseerd over isolatie en luchtdicht bouwen. Willem Koppen van Koppen VastGoed drukte de aanwezigen behoorlijk met de neus op de feiten.

Op de bouwplaats is men zich niet altijd voldoende bewust van de gevolgen van gebreken in isolatie en luchtdichting, vertelde Koppen. Met de strenger wordende eisen betreffende de energieprestatie van gebouwen neemt het belang van het 'goed en deugdelijk' aanbrengen van isolatie en luchtdichting toe. Door prestatiemetingen komen gebreken in de isolatie en de luchtdichtingen feilloos aan het licht. En hier geldt: voorkomen is beter dan genezen.

De onderlinge samenhang van de bouwdetails werd duidelijk gemaakt, als ook wat de gevolgen zijn van relatief kleine fouten in de uitvoering. Het gaat er bijvoorbeeld niet alleen om van welke dikte het gebruikte isolatiemateriaal is, maar vooral of het ook daadwerkelijk werkt! Een opening van een paar centimeter in de isolatielaag kan aanzienlijke warmteverliezen veroorzaken en kan zelfs leiden tot een grote schade. Hetzelfde

geldt voor de luchtdichting. Soms kan meer energiewinst worden behaald door het beter aanbrengen van isolatie, dan door deze nog dikker te maken. Het verband tussen energieprestatie, isolatie, luchtdichting, ventilatie en een gezonde binnenlucht werd aangegeven. Het is een kwestie van laveren tussen opdrachtgever, normen en wetmatigheden. Want alleen voldoen aan het Bouwbesluit is niet voldoende. Het Bouwbesluit hanteert een ondergrens die niet vanzelfsprekend 'goed en deugdelijk' is.

Willem Koppen gaat ervan uit dat opzettelijke bouwfouten niet bestaan; onbewuste onbekwaamheid daarentegen wel: "Bij de vele trainingen die wij verzorgen ervaren wij dat als de vaklieden door kennisdeling bewust(er) worden gemaakt, het bouwproces per direct verandert. Het is dan niet meer de directievoerder of opzichter die bijvoorbeeld een gebrekkig geïsoleerd element afkeurt, maar de uitvoerder zelf. Hij is zich immers ervan bewust dat hij erop aangesproken kan worden bij een prestatiemeting. Door deze voortdurende kennisoverdracht zien wij in toenemende mate dat de timmerfabriek op de prestatie van de producten wordt aangesproken en onnodig vaak herstelwerk moet uitvoeren."

Koppen: "Bij de bewustwordingstrainingen die wij verzorgen in de timmerfabrieken blijkt dat circa 75% van de werknemers voor de training kenbaar maakt dat zij niet weten of de -vaak

Koppen Vast Goed is een bouwkundig expertisebureau voor bouwcontroles, detailcontroles, bouwschades, handhaving bouwregelgeving, research en overdracht van verworven kennis. Het bedrijf staat vooral bekend om haar pragmatische werkwijze en is overal actief, op de bouwplaats, maar ook in de directiekamers en bij overheden. Kennis van marktpartijen, overheden, onderwijs en wetenschap brengt zij bij elkaar in twee energieleverende meetdemonstratiewoningen in de 'Stad van de Zon' in Heerhugowaard.

Kennisoverdracht op locatie.

Isolatie met zorg.

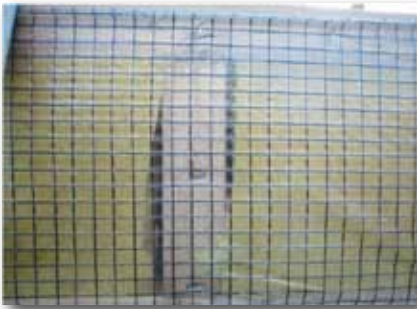
'zorgeloze' isolatie?

Bewuste uitvoerder constateert...

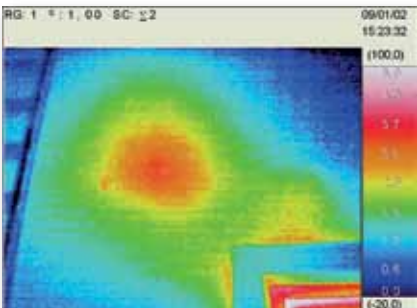
en de kraan wordt weggestuurd..

Isolatie zit er wel, maar werkt niet.

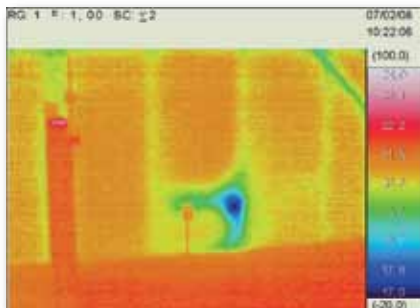
Goed en deugdelijk geïsoleerd: laaghangend fruit

Isolatie zit er wel, maar werkt niet.

Isolatie zit er wel, maar werkt niet.

KOMO gecertificeerde- elementen die bij hun de fabriek verlaten voldoende goed zijn geïsoleerd en kierdicht zijn gemaakt. En die aarzeling is niet geheel onterecht. Wij zijn in tientallen timmerfabrieken geweest waarbij wij grote verschillen hebben waargenomen in de kwaliteit van de prefab elementen. Soms erbarmelijk slecht en soms bijna goed. Met of zonder KOMO-attest. Verschillen waarvan de opdrachtgever overigens van tevoren meestal geen weet van heeft. En dat terwijl bekend is dat het daadwerkelijk 'goed en deugdelijk' isoleren en een goede luchtdichting de goedkoopste manier is om gebouwen energieneutraal te maken. Het laaghangend fruit! Wat je niet gebruikt hoeft je immers niet te compenseren."

"Aan het einde van het fabrieksbezoek en de training zijn wij ervan overtuigd dat de werknemers op dit onderdeel bewuster bekwaam zijn gemaakt en dat de prestatie van de elementen per direct zal verbeteren zonder meerkosten. Wij dagen de directie dan altijd uit met de vraag of zij bereid zijn te verklaren dat bijvoorbeeld openingen tussen de isolatie groter dan 4 mm bij hen in de elementen niet voorkomen met de mededeling dat wij dan voor hen reclame gaan maken. De eerste moet nog komen..."

Koppen besluit: "Goed en deugdelijk bouwen: wordt het niet eens tijd dat dit soort prestatieafspraken standaard in de contractstukken wordt opgenomen?" ■